

KP padziļināti iepazīsinies ar transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa kontroles sistēmu Igaunijā

Publicēts: 03.12.2018.

[Jaunami](#)

Ņemot vērā informācijas trūkumu sabiedrībā par patērētāju ieguvumiem no brīvas konkurences tehniskās kontroles jomā citās valstīs, Konkurences padome (KP) dalās informācijā par Igaunijas tehniskās kontroles staciju darbību. Novērojumi liecina, ka tepat kaimiņos sistēma ir izveidota patērētājiem daudz draudzīgāka nekā Latvijā.

Igaunijā ir apmēram tikpat vieglo automašīnu kā Latvijā - ap 700 000 -, taču tur netiek laužti šķēpi par tehniskās kontroles tirgus atvēršanu konkurencei, jo tā tur jau sen sekmīgi pastāv. Atšķirībā no Latvijā valstiski aizsargātā VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcijas" (CSDD) un tās 4 akreditēto tehniskās apskates pakalpojumu sniedzēju monopolstāvokļa, kaimiņvalsts decentralizētajā test-and-repair (no angl.val. – pārbauda un salabo) sistēmā Igaunijas ceļu administrācija veic tikai akreditāciju un uzraudzību, bet tehniskās kontroles pakalpojumus [sniedz 82 uzņēmumi 117 vietās](#).

Igaunijā jebkura sabiedrība, kas vēlas sniegt tehniskā stāvokļa kontroles pakalpojumu, var ienākt tirgū, ja tā izpilda tiesību aktos noteiktās prasības, tajā skaitā uzņēmumam ir jābūt uzticamam, piemēram, tam nav nodokļu parādu un likumu pārkāpumu, tam ir atbilstošs tehniskais nodrošinājums un personāls. Akreditācijas process nav ilgs, no pusgada līdz gadam, ko ietekmē uzņēmuma spēja aprīkot staciju. Par minimālo prasību noteikšanu ir atbildīga ministrija, kuras pārraudzībā atrodas Igaunijas ceļu administrācija. Savukārt uzņēmuma atkārtota akreditācija tiek veikta ik pēc 36 mēnešiem, kas ietver inspektora izietas apmācības un eksāmenu.

Kaimiņvalstī uzņēmumiem ir iespējams veikt gan tehniskā stāvokļa kontroli, gan papildus nodarboties ar citu biznesu, piemēram, automašīnu remontu vai mazgāšanu. Vienīgais ierobežojums ir tas, ka šīs funkcijas nedrīkst veikt vienlaicīgi – tehniskās kontroles līnijām ir jābūt nodalītām atsevišķā telpā no remontdarbu līnijām. Igaunijā uzņēmumiem ir dažāda prakse – daļa nodarbojas tikai ar tehnisko kontroli, daļa papildus tam sniedz arī citus pakalpojumus autovadītājiem. Tehniskās kontroles veicēji nenodarbojas ne ar nodokļu, ne obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas nomaksas kontroli. To, ieviešot jaunākās tehnoloģijas, nodrošina uzraugošās institūcijas, piemēram, policija, kurai ir pieeja automašīnas pārbaudīšanai nepieciešamajām datu bāzēm un reģistriem.

Lai gan Igaunijā tehniskās kontroles pakalpojumam ir noteikta maksimālā cena – 55 eiro vieglajai automašīnai, KP novēroja, ka konkurences apstākļos tā ir ievērojamāki zemāka – aptuveni 40 eiro. Tāpat periodiski ir pieejamas dažādas [atlaides](#), pakalpojuma cenu samazinot pat zem 30 eiro. Autovadītāju kopējās izmaksas ietekmē arī fakts, ka Igaunijā tehniskā kontrole jaunām vieglajām automašīnām ir jāveic daudz retāk – pirmo reizi tikai pēc četriem gadiem, kamēr Latvijā jau pēc diviem. Turklāt Igaunijā ir [sabiedrības](#), kuras neprasa maksu par atkārtotu apskati.

Tehniskā stāvokļa kontroles punkti Igaunijā ir pieejami arī mazākās pilsētās. Piemēram, Vīlandē dzīvo 17 000 iedzīvotāju, tajā ir reģistrētas aptuveni 7 000 automašīnu, savukārt pakalpojumu nodrošina pieci komersanti. Līdzīga situācija ir nelielajā Paidē, kurā dzīvo ap 8 300 iedzīvotāju, ir reģistrētas nedaudz virs 3 000 automašīnu un darbojas trīs konkurenti.

Tādējādi secināms, ka brīvais tirgus nav samazinājis pakalpojuma pieejamību. Tieši otrādi, esot tādām pašām vieglo automašīnu skaitam kā Latvijā ar tikai 33 apskates punktiem 29 apdzīvotās vietās, Igaunijā pakalpojuma pieejamība konkurences apstākļos ir būtiski augstāka, kas auto īpašniekam sniedz arī citus ieguvumus, piemēram, iespēju izvēlēties pakalpojuma sniedzēju, ietaupīt laiku un naudas resursus, pakalpojumam [pieteikties elektroniski vai tiešsaistē vērot](#) aktuālās rindas pie apskates punktiem.

Igaunijas ceļu administrācija atzīst, ka decentralizētās test-and-repair sistēmas lielākais izaicinājums bija uzraudzīt akreditētās sabiedrības, tāpēc šī gada jūlijā tika ieviesta prasība tehniskās kontroles vietas aprīkot ar videonovērošanas sistēmām. Uzraugošajai iestādei jebkurā laikā ir tiesības attālināti pieprasīt tehnisko kontroļu video ierakstus, tāpat notiek arī "slepenie testi". Konstatējot

pārkāpumu, Igaunijas ceļu administrācija var anulēt inspektora atestāciju, uzņēmumam uzlikt naudas sodu vai atņemt licenci.

KP šī gada jūlijā publiskoja tirgus [uzraudzību](#), rosinot atvērt konkurencei transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa kontroles tirgu un aicināja SM sniegt detalizētāku rīcības plānu, kas novērsīs tirgū radītos konkurences ierobežojumus.

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/kp-padzilinati-iepazinusies-ar-transportlīdzekļu-tehniskā-stāvokļa-kontroles-sistēmu-igaunija-0>